

לבריות והצלחת

שמואל בן זכריה וקלרה אידל. מרים בת יהושע ומרתא
 פתחיה בן יאיר וחנה. חגית בת שמואל ומרים
 וילדיהם דרור הלל ואשר יש'
 עודד בן שמואל ומרים. מעין בת אפרים ואורלי
 וילדיהם ידידיה רננה שירה אמונה
 רועי בן משה ושרה. תמר בת שמואל ומרים
 לרפואת חיים שמואל בן סימה
 לעילוי נשמת פרל בת רבקה ע"ה

לעילוי נשמת

אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

לעילוי נשמת

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

שתי הלחם אינם באים בנדבה

שתי הלחם הם קרבן ציבור, הבא [מלחמי חמץ], עם שלמי הציבור הבאים בעצרת, ואינם באים באופן אחר.

כי יחיד אינו מביא שתי הלחם בנדבה, משום שנאמר בהם, "קָרְבַּן רֵאשִׁית תִּקְרְיֵבוּ אֲתֶם לַה'", בלשון רבים, ללמד, שאינו בא אלא כקרבן ציבור, ולא כקרבן יחיד.

ואף הציבור אינו מביא את שתי הלחם, [שהם קרבן לחם חמץ], אלא לקרבן חובה בעצרת, ולא כקרבן **נדבה** [ממעוות שבשופרות], שנאמר, "קָרְבַּן רֵאשִׁית תִּקְרְיֵבוּ אֲתֶם לַה'", [ללמד, שדווקא אותם, כלומר את שתי הלחם הבאים כקרבן ראשית, מביאים חמץ, אבל שאר קרבנות אין מביאים חמץ, אפילו הם קרבנות ציבור, ואם כן אין ציבור מביאים שתי הלחם שהם חמץ, אלא לחובה בעצרת, ולא באופן אחר].

שיעור קומץ

לדעת אביי – שיעור הקומץ הוא אף פחות משני זיתים, [ומשמע מתוך הסוגיה, שהוא אף כזית אחד].

ולדעת רבא – שיעור הקומץ לא פחות משני זיתים.

"כִּי כָּל שְׂאֵר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תִקְטְרוּ"

אם היה כתוב רק, "שְׂאֵר וְדְבַשׁ לֹא תִקְטְרוּ", היינו למדים, שאין איסור הקטרתם, אלא כשמקטיר יחד את כל הראוי להקטרה, כלומר כשמקטיר מהם כשיעור קומץ שלם של מנחה כשרה שזה שיעור החלק העומד להקטרה בה, [לדעת אביי כזית, ולדעת רבא כשני זיתים].

ומאחר שנאמר הריבוי, "כָּל שְׂאֵר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תִקְטְרוּ", למדנו, שנאמר האיסור אף על הקטרת חצי שיעור קומץ, [לדעת אביי כחצי זית. ולדעת רבא כזית]. [ומתוך שנאמר איסור הקטרה אף על שיעור חצי קומץ, למדנו, שגם בהקטרה כשרה, ניתן לחלק את הקומץ לשנים, ולהקטירו לחצאין].

ומאחר שנאמר ריבוי נוסף "כִּי כָּל", למדנו דבר נוסף, והוא, שלא רק הקטרתם כשהם לעצמם אסורה, אלא אף הקטרתם כשהם מעורבים, כגון כשהשאור מעורב במצה, ואינו ניכר לעצמו.

והטעם שכתבה תורה את הריבוי "כל", גם לשאור וגם לדבש, ולא די היה לכתוב באחד מהם, וילמד חבירו ממנו בבניין אב, **כי בכל אחד יש מעלה שאין בחבירו**, ולכן אם היה כתוב הדין הזה רק באחד מהם, היינו אומרים שרק בו הדין אמור ולא בחבירו.

שאור עדיף מדבש שכן יש מקום שהותר מכלל איסורו והוא שהשאור בא עם קרבן שלמי ציבור בעצרת דבר שלא מצינו דוגמתו בדבש שאינו בא עם שום קרבן [ואף שהיו מביאים עופות עם הביכורים הבאים מדבש, אין העופות קרבן חובה לביכורים, אלא מעצמם היו מביאים את העופות, לעטר את הביכורים, מה שאין כן שתי הלחם, שהיו באים עם קרבן חובה].

ודבש עדיף מהשאור בשיירי מנחות, שמותר ללוש אותם בדבש, [שכל מתנות כהונה נאכלות בגדולה שנאמר "לֶךְךָ נִתְּתִים לְמִשְׁחָה" כלומר לגדולה, ולכן נאכלים כדרך שהמלכים אוכלים, ובכלל זה שמותר ללוש אותם בדבש למתקם] אבל אסור להחמיצם בשאור [כפי שנתבאר בדף נ"ה].

המעלה תערובת של שאור ודבש על גבי המזבח לדעת רבא – הרי זה לוקה ארבע מלקות. (א) משום שהעלה שאור, ונאמר "כִּי כָּל שְׂאֵר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תִקְטְרוּ". (ב) משום שהעלה דבש, ונאמר "כִּי

כָּל שְׂאֵר וְכָל דְּבִשׁ לֹא תִקְטְרוּ" (ג) **משום שהעלה תערובת של שאור**, ונאמר "כִּי כָּל שְׂאֵר וְכָל דְּבִשׁ לֹא תִקְטְרוּ" (ד) **משום שהעלה תערובת של דבש**, ונאמר "כִּי כָּל שְׂאֵר וְכָל דְּבִשׁ לֹא תִקְטְרוּ" [ועל כל אלו נאמר האיסור כפי שנתבאר לעיל].

ולדעת אביי [ללשון ראשון] – כשאדם עובר, על כמה דברים שכלולים באיסור אחד של לא תעשה, אינו לוקה על כל אחד מהדברים, אלא לוקה מלקות אחד על הכל, [=אין לוקין על לאו שבכללות], ומאחר שהאיסור "כָּל שְׂאֵר ... לֹא תִקְטְרוּ", כולל איסור הקטרת שאור, ואיסור הקטרת תערובתו, אין לוקים על שני האיסורים הללו שתי פעמים, אלא פעם אחת. והוא הדין לאיסור "וְכָל דְּבִשׁ לֹא תִקְטְרוּ", הכולל איסור הקטרת דבש, ואיסור הקטרת תערובתו, שאין לוקים על שני האיסורים הללו שתי פעמים, אלא פעם אחת. [נמצא שסך הכל **לוקה שתיים**].

ולדעת אביי [ללשון שני] – כשאדם עובר, באיסור לא תעשה הכולל כמה דברים, אינו לוקה כלל, [=אין לוקין על לאו שבכללות], ולפיכך, מאחר שהאיסור "כָּל שְׂאֵר ... לֹא תִקְטְרוּ", כולל שני דברים, [איסור הקטרת שאור, ואיסור הקטרת תערובתו], וכן האיסור "וְכָל דְּבִשׁ לֹא תִקְטְרוּ", כולל שני דברים, [איסור הקטרת דבש, ואיסור הקטרת תערובתו], העובר על האיסורים הללו **אינו לוקה כלל**.

כתבו התוס', שבסוגיתנו, ובפרק המקבל (בבא מציעא דף קט"ו), ובפרק כל שעה (פסחים דף מ"א), הסוגיות שוות, שלדעת רבא לוקה על כל הלאוים, ולדעת אביי אין לוקים על לאו שבכללות.

אולם במסכת נזיר הסוגיה הפוכה, שלדעת אביי לוקה על כל הלאוים, ולדעת רבא אין לוקה כלל, כי אין לוקים על לאו שבכללות.

וכתבו על כך התוס', שיש כיוצא בזה בש"ס הרבה סוגיות הפוכות זו מזו, ומנו רשימה ארוכה של סוגיות הפוכות.

לאו שבכללות

נתבאר בסוגיה, שהלאו "כָּל שְׂאֵר ... לֹא תִקְטְרוּ", נחשב לאו הכולל כמה דברים, כי הוא כולל איסור הקטרת שאור, ואיסור הקטרת תערובת שאור, [ולכן אין לוקים עליו].

אבל אינו נחשב לאו שבכללות מחמת שהמילים "לא תִקְטְרוּ" נאמרו גם על הקטרת שאור "כָּל שְׂאֵר ... לֹא תִקְטְרוּ", וגם על הקטרת דבש, "וְכָל דְּבִשׁ לֹא תִקְטְרוּ", [ואם כל אחד מהדברים הללו לא היה כולל גם את עצמו וגם את תערובתו, אלא את עצמו בלבד, אין כאן לאו שבכללות].

והטעם לכך, כי **כשנאמר בכתוב "לא תעשה"**, ואחר כך **מפורשים בכתוב כמה דברים**, הרי זה כאילו נתפרש בכתוב **לא תעשה על כל אחד מהדברים המפורשים בו**, ואין כאן לאו הכולל כמה דברים.

כגון: (א-ב) איסור נזיר באכילת זג, ואיסור נזיר באכילת חרצן, "כֹּל יָמֵי נְזָרוֹ ... מִחֲרָצִימִים וְעַד זֶג לֹא יֹאכַל" (ג-ד) איסור אכילת הפסח נא, ואיסור אכילת הפסח מבושל, "אֶל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ נֶאֱוָשׁ מִבֶּשֶׂל בְּמַיִם". (ה-ו) איסור למשכן רחים, ואיסור למשכן רכב, "לֹא יִחַבֵּל רִחִים וְרִכָּב". (ז-ח-ט-י) איסור כהן גדול באלמנה, ובגרושה, ובחללה, ובזונה, "אֶלְמָנָה וְגֵרוּשָׁה וְחֻלְלָה זָנְהָ אֶת אֵלֶּה לֹא יִקַּח".

ורק כשנאמר "לא תעשה" על דבר אחד, ואנו דורשים שאותו דבר כולל כמה דברים, הרי זה נחשב כלאו שבכללות, כי לאו אחד כולל כמה דברים.

כגון: (א) איסור אכילת הפסח בכל אופן שאינו צלי, "אֶל תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ ... כִּי אִם צָלִי אֵשׁ". (ב) איסור נזיר באכילת כל דבר היוצא מן היין, "כֹּל יָמֵי נְזָרוֹ מִכֹּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה מִגֶּפֶן ... לֹא יֹאכַל". (ג) איסור למשכן כל דבר שיש בו צורך נפש, "לֹא יִחַבֵּל ... כִּי נִפֶּשׁ הוּא חִבְלִי".

© כל הזכויות שמורות י.א.ה.

bekitsur1@gmail.com

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)

תרומות והנצחות:

הורביץ. בנק פאגי (52). סניף 183. חשבון 654248

[פתרון לבעלי חשבונות מוגבלים](#)